

Wyrok z dnia 8 lutego 2000 r.

II UKN 377/99

Nie nabywa uprawnień do wcześniejszej emerytury na podstawie § 1 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 marca 1997 r. w sprawie zasad wcześniejszego przechodzenia na emeryturę pracowników zwalnianych z pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy (Dz.U. Nr 29, poz. 159) pracownik posiadający 40-letni okres zatrudnienia, jeżeli po rozwiązaniu umowy o pracę jest on nadal zatrudniony na dotychczasowym stanowisku, choćby ze zmniejszonym wymiarem czasu pracy i wynagrodzeniem.

Przewodniczący SSN Roman Kuczyński (sprawozdawca), Sędziowie SN: Krystyna Bednarczyk, Jadwiga Skibińska-Adamowicz.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 8 lutego 2000 r. sprawy z wniosku Spółdzielni Inwalidów „N.” w B. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w B. o ustalenie braku obowiązku zwrotu nadpłaconych świadczeń, na skutek kasacji wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 21 kwietnia 1999 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Wyrokiem z dnia 27 stycznia 1999 r. Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku oddalił odwołanie Spółdzielni Inwalidów „N.” w B. od decyzji Oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w B. z dnia 1 lipca 1998 r., którą zobowiązano Spółdzielnię do zwrotu kwoty 29.001,17 zł wypłaconej przez organ rentowy Romualdowi L., któremu została przyznana wcześniejsza emerytura z uwagi na rozwiązanie stosunku pracy w ramach tzw. zwolnień grupowych, gdy tymczasem pracował on nadal w tym samym zakładzie pracy i na tym samym stanowisku ze zmniejszonym o 1/8 wymiarem czasu pracy i na czas określony – przedłużony następnie na kolejne 6 miesięcy.

Wyrokiem z dnia 21 kwietnia 1999 r. Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku oddalił apelację Spółdzielni od powyższego wyroku. Sąd drugiej instancji podzielił stanowisko Sądu Okręgowego, iż przyczyną rozwiązania z Romualdem L. stosunku pracy nie były okoliczności określone w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 1990 r. Nr 4, poz. 19 ze zm.), ponieważ Romuald L. piastował stanowisko kierownika działu eksploatacji w Spółdzielni zarówno przed jak i po rozwiązaniu stosunku pracy z dniem 31 stycznia 1996 r. i stanowisko to zostało zachowane w strukturze organizacyjnej spółdzielni, a tym samym informacja o rozwiązaniu stosunku pracy z przyczyn określonych w art. 1 ust. 1 ustawy z 28 grudnia 1989 r. nie znajdowała potwierdzenia w ówczesnie istniejącym stanie faktycznym i była nieprawdziwa. Sąd Apelacyjny zauważył, że umowa o pracę została z Romualdem L. rozwiązana na jego wniosek, uzasadniony stażem pracy uprawniającym do przejścia na wcześniejszą emeryturę, zaś gdyby pracownik ten nie wystąpił do Spółdzielni z takim wnioskiem, byłby nadal zatrudniony na dotychczasowych warunkach pracy i płacy (tj. na stanowisku kierownika działu eksploatacji w pełnym wymiarze czasu pracy, a nie w wymiarze 0,88 etatu).

Kasacja Spółdzielni Inwalidów „N.” zarzuca wyrokowi Sądu drugiej instancji naruszenie prawa materialnego – art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Kasacja jest oczywiście bezzasadna.

Za trafnością ustaleń Sądu pierwszej instancji, niekwestionowanych przez Sąd drugiej instancji, przemawia wynikający z akt rentowych dowód [...], że Spółdzielnia już z dniem 31 października 1995 r. potwierdziła dla celów emerytalnych rozwiązanie z Romualdem L., kierownikiem działu eksploatacyjnego, umowy o pracę przez zakład pracy z przyczyn ekonomicznych (art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r.). Jednakże decyzją z dnia 7 listopada 1995 r. organ rentowy odmówił wyżej wymienionemu prawa do wcześniejszej emerytury z braku 40 lat zatrudnienia, ustalając łączny okres pracy na 39 lat 9 miesięcy i 20 dni (w tym 31 lat i 3 dni okresów nieskładkowych). Jest oczywiste w przedmiotowej sprawie, że po dniu 31 października 1995 r. stanowisko kierownika działu administracyjnego spółdzielni nie zostało zlikwidowane

i Romuald L. piastował je nadal bez ograniczeń do dnia 31 stycznia 1996 r., w której to dacie miał już „dopracowany” brakujący do 40-letniego okres zatrudnienia. W tych okolicznościach w pełni uzasadniony okazał się wniosek Sądu Apelacyjnego, iż działanie Spółdzielni, polegające na pozostawieniu Romualda L. na dotychczasowym stanowisku do czasu dopracowania brakujących mu trzech miesięcy do czterdziestoletniego stażu pracy uprawniającego do wcześniejszej emerytury, jak również poświadczenie, że przyczyną rozwiązania stosunku pracy była likwidacja stanowiska pracy miało na celu nabycie przez niego uprawnień do tego świadczenia ubezpieczeniowego. Za trafny należało także uznać kolejny wniosek, że dalsze zatrudnienie wnioskodawcy na dotychczasowych, minimalnie zmienionych warunkach, dowodziło fikcyjności likwidacji etatu. Wobec braku kasacyjnego zarzutu naruszenia przepisów prawa procesowego Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami Sądu drugiej instancji. Jednocześnie Sąd Najwyższy stwierdza, że stan faktyczny w przedmiotowej sprawie odbiega znacząco od stanów faktycznych w powołanych przez Spółdzielnię w toku postępowania orzeczeniach Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 1997 r., II UKN 69/86 i z dnia 23 czerwca 1995 r., II UZP 12/95, gdyż nie można by się tam, odmiennie niż w niniejszej sprawie, dopatrzeć pozorności rozwiązania stosunku pracy wyłącznie w celu nabycia uprawnień do wcześniejszej emerytury. Skoro zatem celem współdziałania Spółdzielni „N.” i Romualda L. było nabycie prawa do wcześniejszej emerytury przez tego ostatniego poprzez w istocie fikcyjne zmniejszenie zatrudnienia, to cel ten należy uznać za sprzeczny z celami ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. i nie zasługujący na ochronę prawną. Tym samym kasacyjny zarzut obrazy powołanego przepisu jest całkowicie chybiony.

Sąd Najwyższy nie znalazł zatem usprawiedliwionych podstaw do uwzględnienia kasacji i w oparciu o art. 393¹² KPC orzekł jak w sentencji wyroku.

=====